

EDINOST

„EDINOST“
Izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob torekih, četrtekih in sobotah. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obejano izdanje stane: za jeden mesec . f. 1.—, izven Avstrije f. 1.50 za tri mesece . . . 3.— „ „ . . . 4.50 za pol leta . . . 8.— „ „ . . . 9.— za vsa leta . . . 12.— „ „ . . . 18.—
Naročnine se plačujejo naprej na naročnega brez priložne naročnine se uprava ne zira.
Posredniške številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 3 nč. izven Trsta po 4 nč.

Oglasi se računajo po tarifi v petiti: za naslove s debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravitelstvo ulica Molino pie-colo št. 3, II. nadst. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst. Odprto reklama-cije se prosto pošiljajo.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„Edinost je moč“.

Razmere na Primorskem.

(Govor posl. Spiničiča v seji zbornice poslancev dne 13. maja 1897.)
(Dalje.)

Goveriti bi mi bilo še o učiteljsku v Kopru. Toda to prepuščam drugemu govorniku. Povedati mi je le, da vztrajam pri tem povsem, kar sem rekel v interpelaciji od dne 9. m. m., ter da je vse res, kar sem rekel v tej interpelaciji, toliko ozirom na novince v Kopru, kolikor ozirom na napade na tamošnje dijake. Omeniti hočem le, da se se strani vlade — kakor je razvidno iz odgovora —, ako gre za napade Italijanov na Hrvate, ti Italijani smatrajo le za „pobalane“, „trdovratne dečke“ in „pretepeče“; jaz pa vem, da so se na teh demonstracijah udeleževali tudi gospodje ali kakor gospodje preoblečeni možje, n. pr. čevljar-ski mojster Decarli in neki brivec. In če ne gre drugače, potem pravijo, ako je govor o napadih na Hrvate, da v tem pogledu uvedena polizvedovanja so ostala brez uspeha do sedaj. (Čujte! Čujte!) Ako se noče imeti uspeha, pa ni uspeha. (Odobranje.)

Jaz sem že navajen na to pesem od Taaffeove dobe sem in odkar so se v okolici piranski dogodili napadi na hrvatske poslance dne 10. januarja 1896. Tam so rekli n. pr. da so napadli „signori“; v odgovoru pa je bilo rečeno zopet, da so bili to poulični pobalini, da pa so nepoznani. (Smeh.) To so torej vedeli, da so bili pouličnjaki, niso pa vedeli, kdo so ti pouličnjaki.

Še nečesa ne smem opustiti, da bi ne omenjal, da si bi rad obširneje govoril o tem. Pravijo, da so se šolskim oblastim poverila nadaljnja polizvedovanja glede odnošajev na učiteljsku. Jaz moram, gospoda moja, konstatovati z veseljem, da, ko je bil jedenkrat tekom leta napaden gimnazijalni prof. Matejčič, sta mu vodja in vse učiteljsko

osebje izrekla svoje sožalje. Ali kakor se postopa na učiteljsku, to je v resnici že preveč. Popred so hoteli potajevati in sedaj ravnatelj sploh ne dela drugega, nego da zopet potajuje.

V preiskavi, ki jo je vodil proti slovanskim dijakom, je rekal vedno: to ne spada sem, tega se ne vsprejme v zapisnik. (Čujte! Čujte! Med tem pa so odtegnili štipendije slovanskim dijakom, ker niso več hoteli trpeti napadov (Čujte! Čujte!) in italijanski dijaki lahko še naprej vsklikajo „ščavi“ svojim tovarišem in — uživajo štipendije.

Sedaj hočem hiteti k zaključku. Nujno je, da se preiščejo ti odnošaji tudi ozirom na protestne izjave raznih municipijev v Istri, Trstu in v Gorici. Ti protestujejo — ob vsem tem, kar sem povedal — proti barbarstvu Slovanov. (Smeh.) To je vendar najvišja hipokrizija (zavijanje, hinavstvo), kvintesenca psevdoliberalizma, in o tem se sklicujejo na rimsko in italijansko kulturo. Jaz imam boljše menenje o jedni in drugi (Prav dobro!), kakor da bi se morali trpeti taki odnošaji. V teh protestnih izjavah se opirajo — kakor kaže n. pr. municipij v Izoli — tudi na to, da so oni jedini poklicani za gospodstvo v Istri. (Čujte! Čujte!)

Oni menijo, da le oni „morajo gospodovati, mi pa menimo, da smo tudi mi državljani in da imamo svoje pravice. Nujno potrebno je, da se preiščejo odnošaji tudi ozirom na okraj Volosko, kjer se sosebno v zadnjih petih letih, odkar gospoduje tam okrajni glavar Fabiani, šikanujejo slovanske občine, proganjajo slovanski učitelji in duhovniki in se širijo med prebivalstvom nemorala in nevera, korupcija sploh. In na tem sodelujejo ravno ta Fabiani ali njega podrejenci. (Čujte! Čujte! na desni!)

Nujno potrebno je, da se preiščejo odnošaji tudi ozirom na oni dve interpelaciji, katere so uložili gospodje dne 9. t. m. Tam obdolžujejo „kolo-

vodje“, to je slovansko stranko v Gorici in na Primorskem — denunciaciji.

Gospoda moja! Jaz ne poznam družih listov — in jaz čitam v mnogih jezikih —, ki bi take denuncirali dan za dnem, kakor ravno italijanski. Brez tega ne bi mogli isti niti živeti. Vzemite kateri list hočete, „Corriere di Gorizia“, „Piccolo“, „L'Istria“, „Giovine Pensiero“, to ali ono številko, nijedne je ni brez denunciacije. Vem tudi iz lastne skušnje, kako denuncirajo ustmeno in pismeno visoko postavljeni gospodje, ugledni pristaši italijanske stranke. In sama druga interpelacija od dne 9. t. m. ni drugega, nego denunciacija proti dvema Slovincema.

Nujno potrebno je, da se preiščejo odnošaji tudi ozirom na notico, ki je bila v „Piccolo della Sera“ od 9. maja, katero je prinesla potem tudi „Reichswehr“. Tam je rečeno (čita):

„Dopo il discorso dell' Dre. Gregorich, il conte Badeni disse ad un deputato italiano: Dal momento che voi avete abbandonato me, anch'io abbandonerò voi!“

V trenutku, ko vi zapustite mene, tudi jaz zapustim vas.

Te besede, pravi „Piccolo“, so vzbudile med opozicijskimi poslanci živo nevoljo proti ministrskemu predsedniku. To isto bi mi lahko rekli z veliko večjo pravico. Kajti te besede, tako so sploh resnične, kakor tudi odgovori na interpelacije, pravijo, prav za prav potrjuje mnogokaj gledé bližnje minolosti, bodočnost ostaja odprta.

Zaključujem. Italijani, gospoda moja, pristaši italijanske stranke so postali v zadnjih letih jako preširni, zlasti proti Hrvatom in Slovincem. Oni se ne bore — kakor je že enkrat rekel neki list — za svoja prava, ampak se bore za to, da Hrvatje in Slovenci ne dobe nikakih pravic. (Tako je! na desni.)

PODLISTEK

Fromont mlajši & Risler starši.

107

ROMAN.

— Francoski spisal Alphonse Daudet, preložil Al. B. —

Vsaka posamezna okolnost v žalostni drami se jej zdi oskrunjenje. Da so jo potegnili iz vode v pričo toliko moških; da je mogla zaspati v redarski stražnici; grde pesmi, katere je morala poslušati; blazna ženska pri peči; vse pregrešno, nezdravo, v srce segajoče, kar se je je dotaknilo na stopnicah k policijskemu uradu; zaničevanje nekaterih pogledov, predrznost drugih; šale njene rešitelja, uljudnosti redarja, hude razžalitve, katere je pretrpela ženska nežnočutnost njena; potreba, da je povedala svoje ime; celó njena hiba, čije mučnost je čutila v vseh stopinjah tega dolgega mučeništva in ki je atisnila pečet smešnosti njenemu samemoru, ki ga je poskusila v ljubavnem jadu...

Umre sramote — le verjemite! Kadar se jej bléde po noči od mrzlice, ponavlja neprestano: „Sram me je... sram me je!“ in kadar je za hip mirna, se vsa zavija v odejo ter si jo poteza čez obraz, kakor bi se hotela skriti, pokopati.

Poleg Désiréjinega ležišča je sedela gospa Delobelleova in skozi okno je padala svetloba nanjo. Sedaj pa sedaj je dvigala oči ter gledala nemi obup, nedoumno bolezen svojega otroka, potem pa naglo nadaljevala delo. — Najhujše, kar mora pretrpeti siromak, je to, da se ne sme ne-

moten prepustiti svoji žalosti; neprestano mora biti delaven, in da si smrt proti njegovemu bližnjemu, streči neodbitnim zahtevam življenja. Bogatin se lahko ugloblja v svojo žalost, zavija se vanjo, živi v njej, napolnuje svoje bitje s tem, da plaka in trpi.

Revež tega nima; on tega ne more in ne sme. V moji domovini na kmetih poznam ženo, ki je v jednom letu izgubila hčer in moža, dva težka udarca, sledeča drug drugemu. Morala pa je vzgojevati sina in oskrbljevati gospodarstvo. Jedva se je zaznal dan, je morala biti delavna, za vse skrbeti, nadzorovati najraznejša dela na poljih, ki so ležala daleč vsak sebi. „Ves teden“, mi je pravila žalujoča udova, „nimam niti trenutka časa, da bi jokala, a v nedeljo — v nedeljo popravim vse“. In tako je tudi bilo! Med tem, ko so otroci zunaj igrali ali letali okrog, zaprla se je ona v svojo sobo ter ves popoldan jokaje in tarnaje klicala moža in hčer nazaj v zapuščeno domovje.

Gospa Delobelleova ni imela niti tega praznika, kajti sedaj je imela vse delo nad seboj, in njenim rokam je nedostajalo tiste redke spretnosti, ki je bila svoja nežnim prstom Désiréjinim, in zdravila so stala mnogo, in za ves svet bi ne bila očetu odrekla katero priljubljenih njegovih navad. Naj je bolnica izpregledala v bledem jutranjem svitu ali v luči svetilničinem, vedno je videla mater delujočo, neumorno delujočo, in kadar so bila zagnjena zagnjala njene postelje, je čula škarij tiho, kratko, kovinsko rožljanje.

Ta naporna pridnost materina, njeno bedenje pri ležišču mrzlične bolnice je mučilo Désirejo; večkrat je ta muka premagala vse drugo trpljenje.

„Prosim, daj mi moje delo,“ je dejala včasih ter se skušala vskloniti v postelji. To je bilo kakor žarek v senci, ki je od dne do dne temnela; gospa Delobelleova je videla v njeni želji tiho vzbujanje veselja do življenja ter jej vse lepo pripravila in mizo primaknila. A igla je bila pretežka, oči so bile preslabe i. sleherni drdranje mimogredčega voza, vsak drugi, skozi okno sem gori prihajajoči šum je spominjal Désirejo, da je blizu cesta, tista grozna cesta. Ne, ona ni imela več moči, da bi živela dalje. Ko bi bilo vsaj mogoče, da bi najprvo umrla ter potem zopet oživila... a sedaj je umirala ter se čedalje bolj odrekala vsemu. Tam pa tam je mati od dela pogledala hčerko, ki je vedno bolj bledela: „Ali se počutiš dobro?“

„Prav dobro“, je odgovorila bolnica z lah-nim, tožnim usmevom, ki je za trenutje razsvetlil njeno obličje ter razločno pokazal žalostno izpremembo, ki se je zgodila z njim, prav kakor solčni žarek, ki ne razvedri stanovanja siromakovega, marveč jasno kaže golost in jediščino njegovo. Na to sti molčali obe; mati se ni upala govoriti, boječa se, da bode jokala, hči pa zato, ker jo je omamila mrzlica ter so jo odevala tista nevidna zagrinjala, katera smrt usmiljeno spušča na ročasi umirajoče ljudi, da oslabi njih poslednjo upornost ter jih rahlo, brez boja prenese na ono stran.

(Pride še.)

Do take preobzornosti so došli po postopanju c. kr. vlade, na jedni strani proti Hrvatom in Slovincem, na drugi proti Srbom. Došli so do take prevzetnosti po sistemu, ki že leta in leta gospoduje v Primorski. Nemiri, izgredi, kršenja zakonov, nasilstva, ranjenja, ubojstva sama, so le posledice tega sistema. (Tako je!) Na meseca in leta osiročeni otroci, žene udove, po svojih sinovih plakajoče matere, prelita kri Muzlovića, Ulčnika, Pavletića, Ostromana, Gasparovića in družih, niso družega, nego žrtve tega sistema, kateri je razmerno podoben le onemu, ki je nekoliko časa vladal v Bolgarski pod Stambulom. (Dobro! Dobro!)

Da stori konec temu sistemu, gospodje moji, temu sistemu, ki ni dostojen srednje evropske civilizovane države, to je dolžnost vsake vlade prevzisenega monarha našega in temu sistemu se stori konec le s tem, da se tudi Hrvatom in Slovincem pripoznajo človeška in v državnih temeljnih zakonih zajamčena prava. (Prav dobro!)

Vse one, ki ljubijo resnico, in ki imajo načelo: Jednako pravo vsem narodom monarhije! — prosim, da bi glasovali za nujnost našega predloga. (Živahna pohvala in ploskanje na desni; govorniku čestitajo.)

Nemčija, Italija, pa avstrijski Slovani.

„Slov. Svet“ je prinesel v zadnjih dveh številkah svojih lep članek, ki jo res vreden, da se ga čita, a mi hočemo tu navesti nekoliko misli iz tega članka.

Članek pripoveduje, kako se je v letu 1795 sklenila trozveza med Avstrijo, Prusijo in Rusijo z namenom, da odvrne nevihto, ki je žugala takrat vsej osrednji Evropi od strani Francije. Ker pa so že takrat hrepeneli narodi po svobodi in po pravi podlagi narodne ideje, poslužili so se te ideje tudi državniki gori navedenih treh držav, da na ta način dobe narode na svojo stran.

Posledica temu pa je bila, da so se narodi jeli zavedati, da so tudi oni faktor v obnem državnem življenju ter da jim je pravica, udeleževati se na določanju lastne oziroma usode države. Ali kakor hitro so državniki dosegli svoj namen s pomočjo narodne ideje, pustili so to idejo zopet na cedilu, in se gledali so, da bi jo zatrli med narodi. Ideja zjedinjenja narodov je bila vsled tega v nevarnosti, da izgine popolnoma. Ali narodna ideja ni zaspala popolnoma, ampak tlela je kakor iskra v žrjavici in se tudi širila polagoma. Bil je to duševen potres, ki je šel skozi zgodovino tedanjih dni. Posebno Nemci so si želeli zjedinjene države v velikosti starega cesarstva rimsko-nemškega. Italija ni bila takrat zjedinjena. Ali oba ta dva naroda sta hrepenela, da bi prišla v neomejeno posest obal jadranskega morja. — Narodna zavest se je vzbudila tudi v Madjarah in slednjič so se vzbudili tudi Slovani. No, v teh poslednjih je imela narodna zavest le narodno-literarno obliko.

Ta tihi duševni proces se je širil neprestano v zlic vsemu pritisku od zgoraj, ne da bi hoteli opaziti tega vplivni faktorji. Kar je nenadoma buknil mogočni sunek v letu 1848. To je bila prekulacija, ki je žugala dati drugačno obliko vsem državam osrednje Evrope. Narodi osrednje Evrope so se ločili v dve veliki skupini. Na jedno stran so stopili nemški, madjarski in italijanski nacionalci; na drugo pa Slovani z ostalimi konservativci in dinastijami, zvestimi prvi narodom, Slovani so žrtvovali kri za blagostanje in ohranjenje posestva svojih vladajočih dinastij. Nadejali so se, da jim zamotane okoliščnosti in politički dogodki tako pripomorejo do uhoda v srečnejšo bodočnost.

Ali čudo! Dne 21. marca 1847 je pruski kralj Friderik Viljem IV. dotlej absolutni vladar, nastopil z razglasom „na nemški narod“, v katerem je izjavil, da stopa na čelo „svobodnega, preporojenega naroda nemškega“!! Istotako je storil absolutni kralj Sardinije, Karol Albert I.: stavil se je na čelo narodni stranki za svobodo in jedinstvo Italije.

Narodna ideja je tudi res pripomogla tema dvema dinastijama, da sti prišli na čelo zjedinjeni Nemčiji in Italiji!!

Nemčija in Italija sti se od takrat dosledno držali načela narodne ideje. Kako pa je bilo v Avstriji! Tu so se od leta 1848 naprej vedno

spreminjali nameni, pomočki in osebe. Država je bila preustrojena večkrat in pri tem so se tu pa tam poštevale tudi razmere posameznih dežel in kronovin; in včasih celo, a le redkokrat, tudi zahteve Slovanov. To pa ni ugajalo gospodovalnim Nemcem, ki menijo, da avstrijski dinastiji je namen, kopati gomile še živečim Slovanom na korist nemštvu.

Poleg tega je tudi Prusija gledala na to, da bi spravila Avstrijo v svojo kolo, sosebno pa po usodnih dogodkih v letu 1859. Vsled poraza v letu 1859 je Avstrija zgubila mnogo na svojem uplivu in na simpatijah v Nemčiji. Minister Schmerling je hotel popraviti to. Da zopet pomnoži vpliv Avstrije v Nemčiji, v ta namen se je prva resnično kazala vneto za nemštvo. Ali tu je naredil križ čez račune navihani Bismarck. Zvabil je Avstrijo leta 1864 v vojno z Danci in jo je brzo potem prisilil v vojno leta 1866.

Diplomatično in vojaško dobro pripravljena Prusija, z isto zvezani Italijani ter Napoleon III. so prisilili Avstrijo, pa nesrečni vojni leta 1866. ne le da se je odpovedala vsemu vplivu na nemško državo, ampak da se je tudi oprijela nemško-nacionalne ideje, vsled česar se je Avstrija razkrojila na dve polovici. V jedni naj bi gospodovali Nemci, v drugi pa Madjari. Tako se je Avstrija po letu 1866 postavila na čelo ravno isti ideji, katere sti se oprijeli Prusija in Italija že v letu 1848. S tem so dobili ostali narodi Avstrije migljaj, naj se polagoma potope v gospodovalne narode: Nemce, Italijane in Madjare, češ, da ti naj gospodujejo, vsi drugi pa naj le — molče! (Zvršetek pride.)

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 21. maja 1897.

Državni zbor. Včeraj je razpravljala gospodarska zbornica o adresi na krono. V razpravo je posegnil tudi ministerski predsednik grof Badeni, ki je odgovarjal na napade radi jezikovnih naredeb. Saj se — kolikor se dostaje občevanja z strankami — prav za prav ni ničesar spremenilo in ostane tako, kakor je določila naredba z leta 1880. Vsa bojazen, ki je izražena v načrtu manjšine, je le dozdevna. Ministerski predsednik obžaluje razburjenje med Nemci, kajti nikdo v Avstriji morda ni tako prepričan kakor on o važnosti nemške kulture na sebi in za javno življenje v Avstriji. Prepričan je, da nemštvo po teh naredbah ne bode trpelo nikake škode. Vlada ne odklanja misli urejenja jezikovnega vprašanja potom zakona. Govornik je priporočil slednjič, naj bi se toplo gojila državna misel avstrijska in da bi se uglasila nasprotstva.

Enkrat že, v svojem programatiškem govoru, je grof Badeni delal globoke poklone pred vsem narodom blestečo kulturo nemško, kar pa vendar ni zadrževalo Nemcev, da ga ne bi tiščali pozneje na obtožno klop? Ali bode grof Badeni srečnejši s temi najnovejšimi pokloni pred važnostjo nemške kulture? Ali meni res, da s pokloni ukroti one, ki so v svoji zbesnelosti spravili v nevarnost celo svoje lastno dete — avstrijsko ustavo! Fanfare fanfare bi bile na svojem mestu, ne pa — limonada!

Parlamentarne stvari. Adresni odsek je nadaljeval včeraj generalno razpravo. Za načrt večine je govoril tudi slovenski poslanec dr. Andrej Ferjančič. Zahteval je, naj se čim prej tudi za Hrvate in Slovence izdado slične jezikovne naredbे kakor za Češko in Moravsko. Govornik je obžaloval, da адреса ne omenja druge železniške zveze s Trstom, in je izjavil, da Slovenci in Hrvatje se borijo zoper upravo na Primorskem, ker ista dela direktno zoper interese slovenske večine prebivalstva!

K položaju. Glasom včerajšnjih dunajskih poročil je bil danes grof Badeni v avdijenci pred cesarjem, da mu sporoči o parlamentarnem položaju. Od te avdijencije da je odvisno, da-li se bode nadaljevalo delovanje parlamenta, ali pa pojdejo poslanci začasno na dom. — Med tem pa vlada še vedno popolna nejasnost o razvoju stvari v bližnji bodočnosti. „Mattinu“ javljajo, da se nadejajo vladni krogi, da potolažijo levico s tem, da se postavijo nujni predlogi na dnevni red bodoče seje. Vlada da bi hotela, da ostane državni zbor ukupe vsaj do 15. junija, ko se bode videl vspeh pogajanj z Ogersko. Potem še-le pridejo definitivni sklepi. Tudi

„Narodni listy“ prinašajo brzojavko z Dunaja, v kateri je rečeno, da se je v zadnji seji, ki je trajala 3 ure, doseglo popolno sporazumljenje med načelniki strank na desnici in vlado. Sklenili da so soglasno: vztrajati in delati na dalje! Brzojavka pa pristavlja, da ni izključeno, da pride do jakoresnih sprememb. O možnosti takih sprememb piše isti list nastopno: Absolutna vlada ni več mogoča. Ustavne in parlamentarne ustanove so podlagi državnopravni pogodbi z Ogersko. Toda ta pogodba ne določa, kakó bodi sestavljen avstrijski parlament in kako pravno obseže naj ima. Ako je torej nemogoče nemško-centralistiško stališče avstrijskega parlamenta, in ako vladar ne more absolutno vladati, potem ostaja le jedna pot iz dosedanje babilonske zmešnjave, da se namreč sestavi drug osrednji zakonodajni zastop, slišen kongresu amerikanske unije ali federativnemu državnemu zboru nemškemu, poleg tega pa naj bi bila zakonodavno moč in avtonomija kraljestev in dežel.

Po gori omejeni seji eksekutivnega odbora večine zbralo se je več poslancev večine na banket. Zabava da je bila jako animirana in iz vseh govorov da je zvenela vesela nada, da je prišel čas, da se zadovolji avtonomistiškemu stališču posamičnih strank.

Slednjič javljajo „Narodni listy“, da je vlada storila potrebno, da ne bodo oblasti krivo tolmačile jezikovnih naredeb. V tej stvari da se je posvetovala s parlamentarno komisijo in odličnimi člani češkega kluba.

Občina dunajska in parlamentarni boj. V svoji navlašč v ta namen sklicani seji je sklenila večina občinskega zastopa, odposlati cesarju adresu, s katero se naprosi Njeg. Veličanstvo odrediti, da se jezikovno uprašanje čim prej reši potom zakona. Adresa pravi, da nesrečni jezikovni prepri usodno upliva na delovanje parlamenta. In ako bi se nadaljeval boj v tej obliki, bi utegnil oslabin domovino ter škodovati stališču, pripadajočemu isti po kulturi in zgodovini. Dunaj se zaveda sicer, da je nemško mesto, ali se zaveda tudi dolžnosti do gospodarskega dela.

Stoletnica pada beneške republike. Dne 12. t. m. je minolo torej 100 let, odkar je propala beneška republika. Napoleon I. Bonaparte je stal pred vratmi Benetk ter je sporočil senatu, da se mu je približala zadnja ura. Na čelu republike je stal slaboten starec Luigi Manin, dože, ki ni zapupal ni v onih 47.000 mož redue vojske, ni 27.000 dobrovoljcev, ni v nove čete, ki so mu ravno došle iz Dalmacije, ni v 5293 topov v arzenalu, ni v veliko brodogradnje. Nasledniki slavnih Orseola, Foscola, Dandola so se pokvarili. Veliki svet se je zbral v zadnjo sejo, v kateri se je imelo odločiti o nadaljnjem obstanku republike, ali njenem padu. 512 senatorjev je glasovalo za predajo Banapartu, 20 za vzdrževanje republike, 5 jih ni glasovalo. Tako je odstopil zadnji dože se svojim svetom in še istega dne je imel Bonaparte svoj uhod v Benetke. A „Istria“ pretaka te dni solze o teh „tožnih“ zgodovinskih spominih.

S položajem v Primorski se bavi te dni tudi „Südsteierische Post“. Štajerski list pravi, da ni hvaležno pisati o razmerah v Primorski, ker ni možno napisati ničesar, o čemer bi se ne bilo že govorilo v parlamentu in na političkih shodih. V zadnji razpravi so navajali naši poslanci takih dejstev, da se človeku kar lase ježé. Zastonj so se trudili italijanski poslanci, da bi izbrisali globoki utis teh govorov. V očigled takim anarhiškim odnošajem bode morala vlada slednjič kaj ukreniti. Tega da ni možno utajiti, da so oblasti same vzgojile predrznost Italijanov. Avstrijskemu patrijotu je nerazumen takov sistem. Gonilni življenj v progressivi stranki so židje, bogati kapitalisti in pristaši liberalnih gospodarskih teorij, zagriženi nasprotniki katoliške cerkve. In liberalni Nemci so vedno jemali v svoje varstvo svoje tržaške brate iz lož; liberalni Nemci so bili, ki so primorske Slované izročili na milost in nemilost liberalnim Lahom. To je tista stranka, ki se je sicer nazivala celo „državna stranka“, a se vendar ni izpodtikala na irredentistiškem mišljenju progressivistov, istotako, kakor je razdelila državo na dve polovici ter je žrtvovala celo Nemce na Ogerskem v tej nadi, da bodo gospodovali tam Židje in prostozidarji. Ta stranka je zasnovala sedanji sistem na Primorskem in je še vedno v tesni zvezi s progressovci. To

treba povdarjati, ako hočemo prav razumeti sedanje položnje na Primorskem. Namestnik Rinaldini ni zasnoval teh razmer, ampak krivda njegova je v tem, da jih ni odpravil. Proti takim razvajanem in razbrzdanim življenjem treba nastopiti energično in neizprosno.

Kako ukrene vlada sedaj? Ali pošlje tja doli takega energičnega moža? Nasproti namestniku stoje tam doli sile avtonomnih oblasti: deželni zbori, deželni odbori, laške občine. Dokler bodo Italijani imeli večine v deželnih zbori, bodo tudi nadalje delali krivice Slovanom. V Trstu jim sploh ni možno vzeti večine. V Gorici in v Istri pa bi mogli priti do veljave naravni večini prebivalstva, ako bi se premenil volilni zistem v tem zmislu, da se odpravijo dosedanje kurije in da se uvede splošna volilna pravica z jedno samo kurijo! A težko da bi se vlada odločila za tako dalekosežne spremembe le v jedni sami kronovini. A dokler ostane moč v rokah „signorov“, ostane le nepopolna krparija vsa akcija za enakopravnost Slovanov. Trebalo bi torej radikalnejih sredstev. Čemu li ima Primorska tri deželne zbore? Ali bi ne bilo v interesu mira, da se zmanjša število točk, na katerih vibra boj? Ustvari naj se jeden sam deželni zastop! In ako bi se še ne mogli sporazumeti, pa naj se priklonijo vročeglavi Italijani h kaki večji pokrajini: združijo naj se Štajerska, Kranjska in Primorska v jedno upravno skupino! V taki veliki pokrajini bi bili Italijani v manjšini in bi se morali pokoriti temu, kar bi sklenila nemško-slovenska večina. Le na ta način bi se mogli temeljito osvoboditi primorski Slovani.

Volitve na Hrvatskem. Včerajšnja vest o izidu volitev prvega dne nam je popolniti v toliko, da je bilo voljenih vsega vkupe 10 opozicijskih poslancev, ne pa 8. Kajti po zaključku lista smo doznali še, da je bil v Garčinu voljen kandidat združene opozicije, dr. Milan Amruš, v sv. Ivanu Zelina pa je zmagal v ožji volitvi kandidat „čistih“ dr. Mile Starčević. Vladna stranka je prvega dne zgubila pet mandatov. Znamenit je tudi izid volitev v Petrinji. Ta okraj je po veliki večini srbski in vendar je opozicijski kandidat, Erazem Barčić — jeden najjavnostnejih prvoboriteljev državnega prava hrvatskega in velikohrvatske ideje — propal za dva glasa. To priča, da propad med Srbi in Hrvatimi vendar ni tolik, kakor bi človek sodil po žalostnih praskah vsakdanjih. Ozirom na to volitev pripaža „Agrarier Tagblatt“: „Da je bil Barčić izvoljen v 10 hrvatskih okrajih, ne bi občutili takega zadoščenja, nego da je v Petrinji propal samo za dva glasa“.

O vseh volitev drugega dne smo izvedeli, da so bili od združene opozicije izvoljeni: prof. Tade Smičiklas, v Draganiću Janko Modrušan, v Vrbovsku Fran Rancinger; nadalje v Križu prvak „čistih“ dr. Josip Frank, in slednjič v Ludbregu samostojni kandidat, baron Pavel Rauch. O ostalih volitvah včerajšnjih še ni vestij. Vlada je torej propadla v 15 okrajih, kolikor je znano do sedaj. Pomembno je to vsakako, ako se pomisli, kako funkcionira na Hrvatskem vladni aparat.

Različne vesti.

„Giustizia“. Na jadikovanja Italijanov, da so se referati o izvolitvah Hortisa, Mauronerja, Barlija in Verzeznassia izročila slovanskim poslancem, odgovarja prav dobro „Naša Sloga“: „To razdelitev referatov imenujejo Italijani „giustizia distributiva“. Peče vas, je-li gospoda! Ali niste poslali vi iz Poreča poslanca Mandića in Jenka, dasi ni bilo nikakega utoka proti njiju izvolitvama in vzlic temu, da je bila njiju izvolitev zakonita na vse strani? Tedaj ste bili vi komisija in referenti vse ukup. To je bila divna „giustizia“, jelite? Prav bi vam bilo seveda, da bi mogli vi delati najhujših krivic, potem pa, da bi sami in po svoji volji sodili o svojih krivicah! Sedaj pa, ko so bili naši poslanci — ne da bi se potezali za to — izvoljeni referenti za verifikacijo volitev v Primorski, sedaj vam prihaja na misel neka — „giustizia“; sedaj kličete pravico na pomoč, ono pravico, katero vi sami mečete pod noge se svojim postopanjem proti večini prebivalstva v Primorski! Gnusni farizejci!

Svoji k svojim! O tem geslu se razpravlja sedaj po naših listih. Tega gesla naj bi se spomnili sosebno naši ljudje po Istri, ki kupujejo od italijansko-židovskih trgovcev in obrtnikov in ki nosijo svoj težko zaslužen denar v žep narodnih protivnikov. Ako kje drugje, bi se moralo ravno naše ljudstvo po Istri čuvati kakor ognja ital. trgovcev in obrtnikov, ki se masté in bogaté z našim denarjem, a bi nas v zahvalo radi utopili v žlici vode.

Kako da postopajo z našim ljudstvom ti laški trgovci in obrtniki, o tem nam pričata dva kričeča slučaja, katera navaja „Naša Sloga“. Neki narodni trgovec iz Dalmacije je kupoval od tržaških židov. Le-ti ga pa sedaj tožijo za denar, ki je že pošteno poplačan, čemur so dokaz receptisi, ki jih ima v rokah rečeni trgovec. — Neki rodoljub višnjanski je kupil te dni v Trstu modre galice, žvepla itd. za preko 300 gl. Ko je došel kasneje k nekemu našemu trgovcu ter mu pokazal račun, dokazal je poslednji s cenikom v roki, da je židov prevaril kmeta za polnih 50 gl.

Ako taki slučaji ne spametujejo našega ljudstva in ga napotijo k vršenju nacela „Svoji k svojim!“, potem ne pomagajo ni dober pouk, ni pametni nasveti.

Obsojeni Italijani. V sredo se je vršila na okrožnem sodišču v Rovinju razprava proti trem Italijanom radi dogodkov o volitvah v okraju poreškem. Obtožnica pripoveduje, da se je dne 14. marca pri cerkvi M. Božje blizu Poreča zbralo več oseb, ki so žalile kmete slovanske narodnosti in jih tudi napadale dejanski. Jeden obtožencev je tudi vskliknil: *Igrali bomo na kroglice z glavami Hrvatov!* Sodišče, izključivši predsedse sporazumljenje obtožencev, je obsodilo jednega obtoženca na 8 mesecev, jednega na 3 tedne in jednega na tri dni.

Štrajk v Lloydovem arzenalu. Ozirom na notico v zadnjem izdanju o štrajku v Lloydovem arzenalu nam pišejo iz delavskih krogov:

„Ni res, da bi delavci zahtevali povišanje mezde, 8¼ urni delavnik in odpravo žandarjev, ampak zahtevajo le: drugačnega postopanja z delavci od strani ravnateljstva; da se zopet sprejmejo na delo odpušteni delavci; da se odpravi niži poveljnik žandarjev Lloydovih; da se kam prenesti sedanji tajnik ravnateljstva; da se opraviči uporaba glob, naloženih delavcem v zadnjem času; da se preosnuje zistem sklepanja kontraktov, ki naj bi se odslej sestavljali in podpisavali ukupno od strani direkcije in zastopnikov delavcev; in slednjič: da nikdo ne zgubi dela vsled tega štrajka“.

Dostavek uredništva. Mi sicer ne poznamo natančno razmer in oseb v Lloydovem arzenalu; vendar se nam zdi, da delavci niso brez razloga zapričeli štrajka. In ako je tako, potem že moramo reči, da gori navedene zahteve se nam ne zde toliko pretirane, da bi se ne moglo razpravljati o njih. Zato obžalujemo, da gosp. predsednik Lloyd ni hotel včeraj razpravljati z deputacijo delavcev, in sicer z izgovorom, da se v deputaciji tudi taki ljudje, ki ne spadajo k delu. Ali mi menimo, da tudi na tem vprašanju mora biti odločilna le stvar sama, to je: nastale difference med ravnateljstvom arzenala in delavci, nikakor pa ne osebe, katerim je govoriti v imenu delavcev. Ponavljamo še enkrat: mi nečemo trditi nikako, da bi se morale vsprejeti vse zahteve delavcev, ali to trdimo, da te zahteve niso toliko pretirane, da bi se ne moglo razpravljati o njih. Prosimo torej visokorodnega gosp. predsednika Lloydovega, da bi primerno dobrohotnostjo postopal v tem vprašanju in pa tudi primerno nujnostjo. Kajti tu gre za vsakdanji kruh mnogih družin.

P. S. Čujemo ravnokar, da je štrajk končan in da je Lloyd sprejel vse gori navedene zahteve.

Velik prijatelj delavcem je vsakako glasoviti naš „Piccolo“. Ali si je možno misliti srčnejega prijateljstva, nego je kaže današnji „Piccolo“, ko v resnih trenutkih — v trenutkih štrajka delavcev v Lloydovem arzenalu — bruh svoj srd na jezik velikega dela istih delavcev. Pravi namreč, da je na shodu v neki gostilni pri sv. Jakobu vzbudilo veliko nevoljo med delavci dejstvo, da je par ptujcev govorilo v nemškem in slovenskem jeziku.

Evo vam, delavci, prijatelja, kakoršnega še niste imeli nikdar! Čemu se neki borite za zbolj-

šanje svojega položnja? Nasvet „Piccolov“ slušajte, pa bode rešeno vaše vprašanje! Kaj kruh, kaj vaše razmere? Slovenski jezik zasramujte, pa boste siti!

Seveda, da „Piccolo“ tudi v tem slučaju ni govoril resnice, ampak izrekel je le „pobožno“ željo; udaril je le po grmu, nadejaje se, da morda skoči iz grma — ultraitalijanski slavožrski zajec. To je: podrezati je hotel italijanske delavce na gonjo proti Slovincem. — Delavci, ki so bili na shodu, nam zagotavljajo, da je „nevolja“, o kateri govori „Piccolo“, gola izmišljotina. Sicer pa niti ne treba tega zatrditi, kajti to že po naravi stvari same ni verjetno, da bi se delavci v resnih trenutkih, ko gre za njih kožo in ko je solidarnost glavni pogoj uspehu, kregali med seboj radi jezika in da bi napadali govornike, ki so prišli — pomagat njim, delavcem!! Trditev „Piccolova“ je torej absurda sama na sebi, ali poučna je vendar in značilna za „prijateljstvo“, ki je goje italijanska gospoda do delavcev, ona gospoda, ki bi hoteli tudi ob delavskih štrajkih peči svojo strankarsko klobaso. Da, to so prijatelji delavcev, ki bi hoteli sititi poslednje le z narodnim proganjanjem Neitalijanov!

Iz Sv. Križa na Vipavskem. Radi bolehnosti se je odpovedal županstvu naš mnogoletni in zaslužni župan g. Filip Terpin. Dne 16. t. m. pa je starešinstvo izvolilo si županom g. Tomaža Mravlje, veleposestnika v Sv. Križu. Novi župan je bil sicer že pred več leti župan; želeli je, da sedanji zopetni nastop bi bil dolgotrajnejši, nego je bil prvi. Občina Sv. Križ je obširna občina, a je tudi dobro oskrbovana in njene zadeve prav urejene. To dela čast odstopivšemu županu, kateremu želi vsa občina, da bi si utrdil šibko zdravje.

Javni shod občega izobraževalnega društva v Škedenju se je vršil minolo nedeljo, kakor je bilo objavljeno v cenj. „Edinosti“. Vse se je vršilo v najlepšem redu; občinstva je bilo mnogo. Shodu je prisustvoval vladni komisar dr. Biasotto. — Zanimiva je bila posebno prva točka o direktnem personalnem davku, katero je razpravljal predsednik društva, M. Kamuščič. Naj slede tu glavne točke iz njegovega govora:

Dosedanji davek sloni na davčnem patentu od leta 1812. in na dohodninskem patentu od leta 1849. — Da je bila nepravilna dosedanja razdelitev direktnega ali izravnega davka, to spoznava danes vsaki kmet, posestnik in obrtnik. Ker dosedanja davek ni bil porazdeljen v razrede, je imela davčna oblastnija svobodno roko, cenila, porazdeljala in iztirjevala je davek kakor se ji je poljubilo. Zemljišča, enkrat cenjena, so morala vedno plačevati namerjeni davek, ne da bi bili pregledani, je-li donajajo ista v letih več ali manj dohodkov. Druga krivica starega davčnega zakona je bila ta, da je znašala najvišja taksativna vsota za velika podjetja v industriji samo 1575 glod. — Ako pomislimo, kako se je v Avstriji v zadnjih desetletjih razširila, popolnila in povzdignila velika industrija, če le pomislimo na velikanske tvornice in železnice samo v Trstu, sprevidimo, da tu ni bilo pravično razdeljen davek na dohodke. Državna uprava je dobivala premalo denarja vsled tega. — Pomislimo še, da po starem zakonu ni bilo dovoljeno odpisovanje posebno pasivnih odstotkov in da so mnogokrat zaupni možje vedoma cenili nepravilno. Dalje, če se vpošteva, da je bil mobilni kapital, denar, naložen v državnih papirjih, rentah in bankah, skoro povsem osvobojen davka, potem nam je lahko razvidno, da so največ davka morali prenašati kmet, posestnik in mali obrtnik.

Zakone delajo in razdirajo državni poslanci na Dunaju. Davčni zakon je bil tako krivičen in zastarel, da ga je bilo treba podreti in na novo sezidati kakor staro kolibo. Podirati ga je pričel Ignacij Plener, bivši finančni minister že leta 1862., pa se mu ni posrečilo. Za njim sta se lotila dela ministra dr. Brestel 1868., de Pretis 1874. in Dunajevski 1882. Vsi ti so pomagali, a niso završili dela. Šele minister dr. Steinbach je l. 1892. predložil zbornici ves zbrani material, katera je zbrala 36 mož v odsek, da preštudirajo zakon. Stvar je dozorevala pod raznimi ministri kakor dr. Plenerjem, dr. Bilinskim, dokler ni bil sprejet ves davčni zakon od obeh zbornic in 24. oktobra 1896. sankcioniran od cesarja. — Nič manj nego 34 let je bilo treba, da se je podrl stari davčni zakon in sezidalo novo poslopje.

Glavni namen novega davka sestoji v tem, da ne povišuje dohodkov za državno blagajno, temveč (in to je glavno), da se ves davek enakomerno in bolj pravično razdeli med davkoplačevalce. Enim se davek zniža, in naloži drugim, ki do sedaj niso plačevali nič ali nerazumno malo.

Novi zakon jemlje posebno obzir na davkoplačevalce nižje vrste, posebno na kmete, s tem, da dopušča „odpis“ in da se bode del iztirjanega davka vračal zopet deželam, da tem ne bode treba nakladati tolikih občinskih dokladov za domače potrebe; da torej novi zakon ima pravi socialni namen, omogočiti deželam, da se sčasoma popolnoma odstranijo doklade (addizionali).

Novi drž. zakon uvaža — direktni personalni davek ali izravni osebni davek. Ta davek se deli v tri kategorije: v pridobinski, davek o renti in davek od plačila. — Vsi ti trije davki pa so spojeni v en sam direktni personalni davek. (Pride še.)

Slovenska čitalnica v Trstu vabi na izlet, ki ga priredi v nedeljo dne 23. maja 1897. v žardinah preko Bazovice in Lipice v Sežano. Odhod ob 6. uri zjutraj pri kavarni Commercio (Via della Caserma). Prihod v Trst zvečer. Voznina: kje in nazaj gl. 1.20 za osebo.

Za družine radi volilnih izgredev zaprtih okoličin so darovali v Štanjelu: F. F., Josip Štrancar, Alojzij Jerič, Fran Fabjan, Florijan Čehovin, in Marko Vales po 1 gl. Fr. Ostrouška 70 nč. Sv. Starec, Ant. Zega, Vinko Tomanin, Ivan Ukmar D., Kukanja Edvard, Fran Kobal, Fran Štemberger in Neimenovani po 50 nč. Colja Filip 40 nč. Anton Abram 45 nč. Gaspari, Zega Fran, Fr. Petelin, Janez Švagelj, Ant. Grmek in Val. Švagelj po 30 nč. Mat. Grbec, Stepančič, Filip Hočevnar, Janez Abram, Hodorovič, Helena Gaspari, Fr. Rudež, An. Štok, Al. Fabjan, Jos. Jazbec, Dr. Zega, Filip Zega, Al. Sorta, Al. Žigon, Mar. Ukmar in Kristina Ukmar po 20 nč.

V Tomaju so darovali:

Gg. Fran Černe stotnik, g. M. Sila, dekan, U. Golmayer, kauonik in družina Benigar po 1 gl., Anton Černe župan 70 nč., Ivan Černe, Josip Černe, Franica Černe, g. J. Lozej, g. Rafael Fajgelj, F. Žiberna, Viktor Šonc, Anton Čefuta, Jakob Čefuta, Josip Vran in č. g. Schifrer po 50 nč.; Anton Starec št. 10, Anton Starec št. 19 po 40 nč.; I. Mahnič, I. Vran, I. Škrl in I. Macarel po 20 nč.

Služabniki Lloyda:

F. Dodič, M. Oršenšek in I. Masovčič po 50 kr., I. Rebek 30 nč., Š. Gerk 25 nč., I. Štolfa, I. Hervatin, I. Spilar, A. Tomčič, A. Dodič in I. Vouk po 20 nč., A. Mrak in B. Potipan po 15 nč., F. Živic 10 nč., M. Indihar 20 nč.

Italijansko junaštvo. Italijansko junaštvo je na glas: povsodi je jednako. Minolo leto se bežali pri Abba-Karimi pred Menelikovimi četami, bežali tako, da jih nikdo ne bi mogel nadkriliti v begu. Letos so se zopet hoteli pokazati junake in šli so — nekaj iz kraljevine, nekaj iz Trsta — kakor dobrovoljci v pomoč Grkom proti Turčinu. Ali kakor so javili celó listi, poznano prijazni Italijanom, so tudi letos bili ti junaki najizvrstnejši med izvrstnimi v — bežanju. Bežali so v taki naglici proti Larisi, da so v svojem divjem begu rušili na tla žene in otroke. Razume se ob sebi, da so poprej vrgli puške od sebe. Te svoje junaške, npravi niso zatajili tudi italijanski poslanci v parlamentu na Dunaju. Dne 10. t. m. so glasovali proti predlogu dra. Kaizla, da bi zbornica prešla na dnevni red preko predlogov za obtožbo ministrov. Glasovali so torej proti ministerstvu. Kopa se jim je grof Badeni zagrozil radi tega, hitro so se lotili smešnega izgovarjanja in zvijanja, to pa le zato, ker nimajo korajžje, da bi očitno nastopili proti vladi. Silni junaki zares!

Zarota zoper grškega kralja Jurja? Nekateri inozemski listi so prinesli vest, da so v Atenah prišli na sled neki zaroti zoper življenje kralja Jurja. Zaroti da je bil namen, strmoglaviti sedanjo dinastijo. Nekaj mora biti na tem, ker so zaprli mnogo oseb. Med zaprtimi sta tudi dve italijanska anarhista. (Seveda, italijanskega petersiljčka mora biti na vsaki slabi juhi. Op. ur.) Sploh so bile že od prvega začetka sumljive tiste simpatije, ki so jih kazali do Grške Ital. socialisti in anarhisti. Ti gotovo niso mislili na to, da bi priborili Grški kakov kos dežele, še manje pa so mislili na boj

krščanstva proti mohamedanstvu. Kaki junaki so bili ob meji, pred Turkom, o tem govorimo na drugem mestu. Ni čudo torej, da jih je imela že dolgo na sumu grška vlada.

Žid Barzilai. Tisti zloglasni Barzilai, ki v italijanski komori ne ve govoriti o drugem, nego o tem, kako bi se najprimerneje združila naša Primorska z Italijo, se je poročil min. sredo v Rimu. Posl. Mazza, ki je bil civilni kume poročencu, se je spominjal v svojem govoru tudi domovine Barzilajeve, to je Trsta! Čemu neki? Dobil je tudi mnogo brzojav in čestitk, vsakako tudi iz „nepozabnega“ mu Trsta. To ga gotovo vspodbudi, da bode še intenzivneje mislil in — razgrajal za uresničenje svojega in svojih tržaških prijateljev „idejale“!

Vžigalice in svinčnike družbe sv. Cirila in Metoda prodaja tobakarnar Lavrenčič na trgu pred vojašnico, hšt.

Narodno-gospodarske stvari.

C. kr. priv. zavarovalna družba „Riunione Adriatica di Sicurtà“ v Trstu. Iz poročila o rednem občnem zboru te zavarovalne družbe, posnemamo o poslovanju družbe leta 1896 te-le podatke: Odsek zavarovanja za življenje zavaroval je leta 1896: 84.306.956 gl. glavnice, t. j. za 222.102 gl. rente. Vspeh se je razširil v letu 1896. do 13.840.565 gl., je torej za circa 1.350.000 gl. veči od minolega leta. Kapital tega odseka je donesel dobička gl. 871.690.44. Korist tega odseka po odbitju svote, ki spada zavarovancem kateri imajo v to pravico, znaša gl. 234.645, in se je od tega dobička opredelilo rezervnemu zakladu gl. 200.000 — V odseku za zavarovanja proti elementarnim nezgodam pa je bilo vplačanih premij 683.085 gl. Rezerva premij v tem odelku se je povišala za gl. 64.000. Rezerve za pokvarjenja pri delu iznašajo gl. 912.047.04.

Oddelek prevozov pokazuje svoto gl. 465.626 izplačanih premij. Rezerva za rizike, neugašnjene do 31. dec., iz katere so se izključila pozavarovanja iznaša jako visok postotek.

Obča hilaoca, iz katere se je izločilo 25.000 gl. za ustanovitev v dobrodelne svrhe za uradnike, ki se zasnije v proslavo cesarjevega jubileja — pokazuje ostatak gl. 306.594.37 in se je akcijonerjem izplačala dividenda gl. 75 na vsako delnico.

Društvene rezerve so znašale dne 31. decembra 1896. preko 25 milijonov gl., ker so se od lanskega leta povišale za več od dveh milijonov.

Predsedniška pokojninska blagajna za uradnike poseduje gl. 475.718.

Poročilo naglašja končno posebno dobre uspehe, katere je društvo doseglo v minolem letu od družb „Internazionale“ in „Meridionale“, kateri sta osnovani sodelovanjem družbe „Riunione Adriatica di sicurtà“.

Najnovejše vesti.

Kaneja 21. Čuje se, da se čim prej skliče shod krečanskega ljudstva, da se izvoli začasno vlado, ki naj proglasi združenje Krete z Grško. Admiral Canevaro da je prijavil Krečanom, da vlasti zabtevajo rešenje krečanskega vprašanja po dovoljenju avtonomije; ako bi se pa ta vlada pokazala nepraktično, potem bi bilo svobodno krečanskemu ljudstvu, da predloži drugih nasvetov za uravnavo svoje usode.

Atene 20. Za premirje ni določen nikak rok. Določijo se meje neutralnemu obsežju.

Atene 20. V torek popoldne je bila bitka v prelazu Furka. Grki so vzdržali svoje pozicije in so se umaknili naslednjega dne v Taroco. Turki se skušali obhoditi Grke s kavalarijo, ali Grki so jim prizadeli mnogo izgub. Boj se je prenehal hkratu, ker se je sklenilo premirje. Grki so se umaknili v Lamio, Turki za staro mejo. Glavni tabor grški je pri Termopilah.

Za slabotne

bolehave valed pomanjkanja krvi na živoh, blede in slabo otroke; izvrstnega okusa in prolačenega učinka je **železnato vino lekarja Piccolija** v Ljubljani. (Dunajska cesta) priporočeno od mnogih zdravnikov. — Polliterska steklenica velja 1 gl., pet polliterskih steklenic 4 gl. 50 kr.

Trgovinske brzojavke in vati.

Budimpešta. Pšenica za jesen 7.48 7.49 Pšenica za maj-juni 1897 7.48 do 7.85 Oves za jesen 5.34—5.36. — Rž za spomlad — — — — — Koruza za maj-juni 1897 3.68—3.70 Pšenica nova od 78 kil. f. 8.—8.05 od 79 kilo. 8.05 8.10 od 80 kil. f. 8.15—8.20, od 81. kil. f. 8.20 8.25, od 82 kil. for. — — — — — Jačmen 5.—8.—proso 5.80—6.25. Pšenica: srednje ponudbe, povpraševanje omejeno rastoče. Prodalo se je 15000 met, st., trg jako stalen, cena zopet 5—10 nč. dražje Koruza 10 nč. dražje. Vreme lepo. Trga. Nerainirani sladkor for. 11.62 do —.—. Novi po f. 11.67. Praga. Contrefagat nori, postavljene v Trst s cariao vred odpošiljatelj pracoj f. 31.50 32.— Concassas 34.—34.50 Četvorni 34.— 34.25 V glava sodih 38.50 Silno rastoče.

Havre. Kava Santos good average za maj 47.75 za september 48.75 mirno.

Hamburg. Santos good average za maj 38.—, za september 39.—, za december 40.— za marc 40.— mirno.

Dunajska borza 20. maja 1897.

	včeraj	danes
Državni dolg v papirju	101.90	101.95
„ „ v srobru	101.90	101.95
Avstrijska renta v zlatu	123.—	123.05
„ „ v krouah	100.85	100.90
Kreditne akcije	363.—	362.—
London 10 Lst.	119.55	119.55
Napoleoni	9.52 1/2	9.52 1/2
20 mark	11.72	11.72
100 itali. lir	45.45	45.40

Koncipijenta

veščega slovenskemu in laškemu jeziku, vsprejme takoj dr. Otakar Rybář, odvetnik v Trstu, Via S. Spiridione št. 3.

Pozor!

Podpisani je odprl v svoji hiši krčmo, ul. Porta, 1, uhod ul. Conti, za Holtom. Toči pristna črna in bela vina istrska in dalmatinska I. vrste. Drži pivo Dreherjevo v sodčkih in steklenicah. Kuhinja je izborna, vedno z jedili preskrbljena. Postrežba je točna. Strankam dadó se kosila in večerje. Oddaje se vino tudi na dom v sodčkih po 28 l. — po dogovoru. Nadejaje se mnogobrojnih posetov od strani sorojakov, zahvaljuje se prav srčno njim udani

Mihovil Ribarič.

Naznanilo.

Spodaj podpisani raznašalec lista „Edinost“ ki je zajedno URAR priporoča se toplo p. n. občinstvo za popravljanje vsakovrstnih ur. Udarni Friderik Colja, vratar hiše št. 8 via Solitario

ZELEZNIŠKI VOZNI RED.

Državna železnica. (Postaja pri sv. Andreju.) Od dne 1. maja 1897.

ODHOD:

6.30 predp. v Herpelje, Ljubljano, na Dunaj, v Beljak.
8.30 „ v Herpelje, Rovinj, Pulj.
4.40 popol. v Herpelje, Divačo, Dunaj, Pulj in Rovinj.
7.30 „ v brzovlak v Pulj, Divačo, Beljak na Dunaj.
2.15 popol. v Divačo.

DOHOD:

8.05 predp. iz Ljubljane, Divače.
9.45 „ iz Pulja, Rovinja.
11.15 „ iz Herpelj, Ljubljane, Dunaja.
7.05 popol. iz Pulja, Rovinja, Ljubljane, Dunaja.
9.45 „ brzovlak iz Pulja, Rovinja, Lokalni vlak ob praznikih:
8.35 popol. iz Divače.

(Južna železnica (Postaja južna železnice.)

Od dne 1. maja 1897.

ODHOD:

7.45 predp. brzovlak na Dunaj, zveza z Reko.
8.25 „ brzovlak v Nabrežino, Benetke, Rim.
9.— „ omnibus v Nabrežino, Videm, Benetke in Verono.
9.55 „ poštini vlak na Dunaj, zveza s Pešto in Zagrebom.
12.50 popol. omnibus v Kormin.
4.40 „ omnibus v Nabrežino, Videm, Rim.
6.25 „ poštini vlak na Dunaj, zveza z Reko.
8.05 „ brzovlak na Dunaj, zveza s Pešto, Reko
8.05 „ brzovlak v Kormin.
8.45 „ mešani vlak v Nabrežino, Videm, Rim.
10.— „ mešani vlak do Mürtzuschlaga.
Lokalna vlaka ob praznikih:
2.— „ v Gorico, Kormin, Červinjan.
4.25 „ v Nabrežino.

Tedenski vlak:

7.50 popol. (sreda) ekspres v Ostendo.

DOHOD:

6.55 predp. mešani vlak iz Mürtzuschlaga, Boljaka, itd.
7.30 „ mešani vlak iz Milana, Vidma, Nabrežine.
8.35 „ brzovlak iz Kormina.
9.25 „ brzovlak z Dunaja.
10.25 „ poštini vlak z Dunaja, zveza z Reko.
10.37 „ brzovlak iz Rima, Benetk.
11.20 „ omnibus iz Rima, Benetk, Nabrežine.
5.40 popol. poštini vlak z Dunaja.
7.45 „ omnibus iz Verone, Kormina, Nabrežine.
8.30 „ brzovlak iz Milana, Benetk, Vidma, Nabrežine; —
8.58 „ brzovlak z Dunaja zveza z Reko.
Lokalna vlaka ob praznikih:
10.20 popol. z Nabrežine.
11.25 „ iz Kormina, Gorico, Červinjan.
Tedenski vlak:
9.— predp. (sreda) ekspres iz Ostendo.